

УДК 330.341.1:332.122

Тульчинський Р.В.

ВИКОРИСТАННЯ ФРАНЧАЙЗИНГУ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

У статті встановлено, що ключовою детермінантою забезпечення економічної безпеки підприємств промисловості повинно бути вирішення проблеми пошуку фінансових ресурсів, необхідних для здійснення науково-технічної та інноваційної діяльності. Для вирішення цього питання необхідно застосовувати найрізноманітніші джерела фінансування у тому числі франчайзинг.

Ключові слова: інноваційна діяльність, фінансування, франчайзинг, економічна безпека, промислові підприємства

В статтє установлено, что ключевой детерминантой обеспечения экономической безопасности предприятий промышленности должно быть решение проблемы поиска финансовых ресурсов, необходимых для осуществления научно-технической и инновационной деятельности. Для решения этого вопроса необходимо применять самые разные источники финансирования в том числе франчайзинг.

Ключевые слова: инновационная деятельность, финансирование, франчайзинг, экономическая безопасность, промышленные предприятия

Вступ. Через брак внутрішніх ресурсів для фінансування структурних перетворень в Україні та недостатній рівень платоспроможності підприємств промисловості для здійснення реконструкції і модернізації власних виробничих потужностей, особливої уваги набуває пошук і використання нових джерел, форм і методів фінансового забезпечення процесу створення наукоємної продукції для забезпечення економічної безпеки на промислових підприємствах. Так, поряд із традиційними банківськими технологіями - кредитами, за допомогою яких здійснюється фінансування проектів на промислових підприємствах, з'являються нові - такі як франчайзинг.

Франчайзинг - це підприємницька діяльність, за якою на договірній основі одна сторона (франчайзер) зобов'язується передати іншій стороні (франчайзі) за винагороду на визначений строк комплекс виключних прав на використання знака для товарів і послуг, фірмового найменування, послуг, технологічного процесу і (або) спеціалізованого обладнання, ноу-хау, комерційної інформації, що охороняється законом, а також інших передбачених договором об'єктів виключних прав (франшизу) [7, с. 103].

Аналіз основних досліджень. Аналізу стану та проблем розвитку діяльності промислових підприємств за рахунок інноваційної діяльності в Україні присвячено чимало спеціальних досліджень і ітублікацій українських вчених О. Алімова, О. Амоші, П. Бубенка, А. Гальчинського, В. Гейця, г.

Маліцького, Л. Мельника, В. Онікієнка, В. Онопрієнка, В. Семиноженка, І. Федулової, А. Чухно та ін. [3; 4; 5; 6].

Застосування різних фінансових важелів задля інтенсифікації інноваційної діяльності розглядалися у роботах економістів, зокрема у публікаціях А. Ачкасова, В. Вороб'їєва, О. Галушак, В. Свтушевського, Д. Кокуріна, М. Крупки, А. Кузнецової, Л. Нейкової, А. Пересади, Д. Черваньова та інших [2; 9; 10].

Але актуальні проблеми у сучасних умовах забезпечення економічної безпеки промислових підприємств за рахунок використання франчайзингу залишаються до цього часу ще недостатньо розробленими. Відсутній системний підхід до використання франчайзингу для інноваційної діяльності промислових підприємств.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження існуючих можливостей використання франчайзингу для фінансування інноваційної діяльності промислових підприємств задля забезпечення їх економічної безпеки.

Результати дослідження. На сьогоднішній день Міжнародна асоціація франчайзингу виокремлює близько 70 галузей господарювання, в Іких можна використовувати його методи, і серед них далеко не останнє місце займає наукова та інноваційна діяльність. Особливо великого поширення підприємництво на засадах франчайзингу набуло у США. За даними американських економістів, у країні на цих умовах функціонує 4,5 тисячі компаній, які мають у своєму складі біля 600 тисяч торгових підприємств. їх питома вага у роздрібному товарообігу США досягає Третини, а за даними Міжнародної асоціації франчайзингу через десять років вона може досягнути 40 % [1].

Франчайзинг виступає специфічною формою становлення та розвитку Підприємницької діяльності, він створює додаткові можливості та певні ■мови для Підприємств які утворюються, виступаючи каталізатором процесів формування та розвитку підприємств. Але при цьому необхідно враховувати, Що франчайзинг має певну галузеву, регіональну, макроекономічну ІЮцифіку

Загалом, франчайзинг доцільно використовувати для тиражування Іаукоємної продукції з залученням крупного капіталу. Крім фінансових ресурсів, інноваційним підприємцям початківцям можуть передаватися нематеріальні активи. Таким чином, основною перевагою франчайзингу для фінансового забезпечення створення наукоємної продукції на базі промислових підприємств є поєднання в ньому переваг кредиту і лізингу.

Франчайзинг забезпечує підвищення життєздатності новостворених підприємств, що ок&зує значний вплив на первинні фактори економічної безпеки підприємства. Якщо за традиційних форм функціонування на ринку з них виживає лише 10 %, то за використання франчайзингу - 90 %. За даними Асоціації малого бізнесу США, у цій країні наприкінці п'ятого року існування банкрутами стають лише 14% підприємств, тоді як для незалежних молодих підприємств цей показник становить більше 65 % [8, с. 26].

Незважаючи на широке застосування франчайзингу в усьому світі, тільки 14 країн мають спеціальні законодавчі акти, що стосуються франчайзингу. До числа таких країн належать США, Канада, Мексика, Бразилія, Іспанія, Австралія, Китай, Малайзія, Індонезія, Південна Корея, Румунія, а серед країн СНД - Білорусія та Росія. Ділове співробітництво, засноване на відносинах франчайзингу, є дієвим засобом реалізації можливостей для ведення підприємництва, орієнтованого на підвищення технічного рівня й конкурентоспроможності усіх учасників франчайзингової системи.

Необхідно відзначити широке коло можливостей застосування франчайзингу, його об'єктом можуть виступати:

товар - який відповідає високим стандартам якості та має товарну

марку;

послуга - як результат певного виробничого процесу, створена для задоволення потреб споживача на ринку;

виробничий процес - певний набір виробничих та технологічних операцій задля виробництва якісної продукції, що користується високим попитом на ринку.

Але необхідно відзначити, що в Україні система франчайзингу лише починає розвиватися, при цьому основними фрайчазерами є перш за все закордонні компанії, що прагнуть просувати свій бізнес та своє ім'я.

На сьогоднішній день задля забезпечення економічної безпеки промислових підприємств нагальними проблемами залишаються:

необхідність збільшення обсягів виробництва та реалізації інноваційної продукції промислових підприємств;

- шляхи в напрямку реконструкції та модернізації підприємств промисловості за рахунок прогресивних сучасних технологій, у тому числі вітчизняного походження;

пожвавлення зв'язків ланцюга «наука-техніка-виробництво» за рахунок зв'язків промислових підприємств з науково-дослідними установами в межах створення інноваційної інфраструктури;

скорочення часу між фундаментальними дослідженнями та виробництвом інноваційної продукції;

використання сучасних форм та методів фінансування інноваційної діяльності промислових підприємств.

Застосування франчайзингу у сучасних умовах забезпечення (економічної безпеки промислових підприємств дасть змогу:

фінансово підтримати підприємців-початківців, оскільки [■франчайзі матиме справу з перевіреним бізнесом промислових підприємств - послуги франчайзера конкурентоспроможні, а товари - надійні;

ефективно використовувати фінансові ресурси великих промислових підприємств для підтримки та функціонування (підприємницьких структур сфери малого бізнесу);

залучити до господарської діяльності малих підприємств матеріально-сировинні ресурси й відходи виробництва великих промислових підприємств для виконання соціально-відповідальної функції;

знижити ризики малих підприємств при відкритті бізнесу за рахунок підтримки промислових підприємств;

на основі створенні невеликих локальних франчайзингових мереж задовольнити потреби споживачів у певних видах товарів, робіт і посліг, які раніше повністю або частково не задовольнялися;

здійснювати на якіснішому рівні підготовку кадрів для малого підприємництва й скоротити терміни навчання методам підприємницької діяльності та створити додаткові робочі місця, що хоча б частково позитивно вплине на розв'язання проблеми безробіття.

Висновки. Отже, ключовою детермінантою забезпечення економічної безпеки підприємств промисловості повинно бути вирішення Проблеми пошуку фінансових ресурсів, необхідних для здійснення науково-технічної та інноваційної діяльності. Для вирішення цього питання необхідно істосовуваїя найрізноманітніші джерела фінансування, такі як Кредитування банків та небанківських фінансово-кредитних установ, а також тоанчайзнш

Підводячи підсумок стосовно аналізу альтернативних форм і методів фінансовою заГмпечення науково-технологічної та інноваційної діяльності рромислових III тірш лівств таких як франчайзинг, потрібно зауважити, що, на жаль, поки що ці фінансові ресурси не відіграють суттєвої ролі у фінансовому механізмі забезпечення інноваційної діяльності підприємств. У напрямі більш масштабного використання нових фінансових джерел необхідно вбачати потужні резерви підвищення ефективності функціонування фінансового механізму, у тому числі щодо науково-технологічної та інноваційної діяльності. Задля цього необхідним є врегулювання економічних і політичних факторів, нормативно-правової бази фінансування тощо.

Список використаних джерел

1. Асоціація франчайзингу в Україні [Електронний ресурс]. - Режим доступу: www.franchising.org.ua

2. Возняк Г.В., Кузнецова А.Я. Інноваційна діяльність промислових підприємств та способи її фінансування в Україні. - К.: ІБС НБУ, 2007. - 183 с.

3. Гринько Т.В, Григор'єва О.Є., Пркз О.В., Ходак О.В. Управління розвитком інноваційної діяльності підприємств: моногр. - Дніпропетровськ: Вид-ію Маковецький, 2008. - 304 с.

4. Кузнецова А.Я. Фінансування інвестиційно-інноваційної діяльності: Монографія. - Львів. Львівський банківський інститут НБУ. - 2005. - 320 с.

5. Онишко С.В. Фінансове забезпечення інноваційного розвитку: Монографія. - Ірпень: Національна академія ДПС України. 2004. - 434 с.
6. Проблеми фінансового забезпечення інноваційного розвитку: монографія / за ред. Т.А. Васильєвої, В.Г. Боронос. - Суми: Вид. СумДУ, 2009. - 351 с.
7. (емененко І. М. Використання франчайзингу в діяльності промислових підприємств// Бізнес Інформ. -2012. -№7. -С. 102-104.
8. Спинелли Мл., Розенберг Р., Берли (Р. Франчайзинг - путь к богатству: Пер. с англ. - М.: ООО ИД «Вильяме», 2007. - 384 с.
9. Тагарінов В.С. Франчайзинг як шлях розвитку міжнародних господарських зв'язків / В.С. Татарінов / Економіка та регіони. - 2009. - № 4. - С. 72-75.
10. Тимошенко Ю. Инвестор - это прежде всего предприниматель // Финансовый бизнес. - 1997. -№ 3. - С. 26-28.

Tulchinskiy R.V.

USING FRANCHISING FOR ECONOMIC SECURITY INDUSTRIAL ENTERPRISES

The article considers the franchise as a source of R & D and innovation activities of industrial enterprises to ensure their economic security. Lack of internal resources to finance structural reforms, insufficient solvency of the industry for implementation the construction and modernization its production facilities takes special attention to finding and using new sources forms and methods of financial support for the process creating high technology products to ensure economic security in the industry.

It is founded, that the International Franchise Association is about 70 sectors of economic activity, which you can use its methods and the research and innovation activity not last among them. It v. as founded, that particularly widespread entrepreneurship on the franchise basis has become in the US. It is proved, that the franchising should be used for replication of high technology products involving large capital. The main advantage of franchising for the financial support to producing of high technology products, which based on industry is combination of the credit and the leasing as a benefit.

Franchising enhances vitality start-ups, but it should be noted, that in Ukraine the franchise system is only beginning to develop.

The using franchising in the present conditions to ensure economic security industry will result in: the funding for start-ups, because the franchisee has to deal with a proven business industry: the effective use of financial resources at large industrial enterprises to support the functioning of business organizations and small businesses; to attract in economic activity small enterprises of low material resources and waste production of large industrial enterprises: through the creation of

small local franchise networks to meet the needs of consumers in certain types of goods and services, that weren't previously fully or partially satisfied: to implement at the level of higher-quality training for small businesses find some learning techniques entrepreneurship and create jobs that will positively affect for solving an unemployment problem.

It is proved, that a key determinant of ensuring economic security industry should be solving the problem of finding the financial resources, which necessary to carry out R & D innovation activities. To solve this question we must use a variety of funding sources. It is as crediting to banks and non-banking financial institutions and franchising also.